

International Seminar

On

“Legacy of Persian Literature in 15th and Early 16th Century A.D.”

(21 – 23 February 2019)

Organised by:

Institute of Persian Research

Aligarh Muslim University, Aligarh

Prof. S.M. Asad Ali Khurshid

Director

Institute of Persian Research

Aligarh Muslim University, Aligarh, 202002

Email: directoripramu@gmail.com

Tel. (+91) 0571-2701454

Institute of Persian Research Aligarh Muslim University, Aligarh

International Seminar

on

“Legacy of Persian Literature in 15th and Early 16th Century A.D.”

The time span of one hundred and fifty years, between the fifteenth and the first half of sixteenth century A.D., has been a period of special significance for the flourishing and development of Persian language and literature. This is a period marked and noticed for a number of changes not only in the political scenario of India and Iran, but also in the literary-cultural trends, in the flowering of creative new styles, transient modes of expressions, prioritising of various genres of prose and a poetry and a perceptible departure from the set classical norms of literary output. Change of political ruling dynasties in medieval times has almost always resulted in change of literary-cultural priorities and perceptions, giving birth to new intellectual endeavours and search for fresh pastures. The said period witnessed the same phenomenon when Persian language and its literature began to adapt to the changes inherent and natural to political change. From the Tughlaqs and Lodis to the emergence of the great mughal empire in India, and the establishment of the Safavid kingdom in Iran, as also the independent Muslim dynasties in Central Asia and the present day Afghanistan, have all been a vast and variegated of panorama myriad literary and scholarly activity in Persian language during the fifteenth and early part of 16th Century A.D.

In India it was during this period that Persian spread and strengthened its roots. Consequently, many centers sprang up in the length and breadth of the Indian sub-continent functioning as nucleus of Persian literature and culture: Jaunpur, Badayun, Mandu, Lakhnauti, Daulatabad and the entire Deccan. Towering over these were Delhi, Multan and Lahore. Ibne Batuta who visited India during the reign of Muhammad Bin Tughlaq had declared Delhi as the greatest city of the Islamic world. Eminent scholars, Sufis, Ulemas, poets, historians and patrons of art and literature adorn the Indian firmament of this period e.g. Muhammad Husaini Gisu Daraz, Jamali Kanboh, Abdul Quddus Gangohi, Mahmood Ganwan, Kamran Mirza, Babur himself, Jauhar Aftabchi, Gulbadan Begum and many others. This was also the time when in India the Lodi kings, specially Sikandar Lodi paid particular attention to the Indic knowledge contained in Sanskrit sources. Translation projects of Sanskrit books in Persian were patronized by the king and scholars of both these classical languages were together involved in Persian translations of Sanskrit books about e.g. herbal medicine or *Ayurveda*, Indian music, etc. Bhuvah Khan's impressive compendium of Indian medicine '*Tibb-e-Sikandar Shahi*' and Yahya Alkabuli's beautiful treatise on Indian Classical music *Lahjat-e-Sikandar Shahi* are two most important specimen of these joint translation ventures.

The emergence of the Herat school is a most crucial literary – cultural happening, it may even be called a movement, of this time. Under the patronage of the later Timurid princes, this great artistic activity expressed itself in literature, poetry, painting, "*Khattati*". Illumination of manuscripts and many other aesthetic ventures, giving new impetus to intellectual activity. With Babur, this multi faceted phenomenon came to India alongwith his entourage of learned men, poets, scholars and artists, nurtured under the Herat school. Later, a great number of these poets and scholars accompanied Humayun when he returned from Iran. New styles, most prominent being the Sabk-i-Hindi, entered Persian prose and poetry. Fughani Shirazi, Abdur Rahman Jami, Sultan Hussain Bayuqra, Mir Ali Sher Nawai all contributed in their own way in promoting and enhancing the literary-artistic value and significance of this time. On the whole, this period of hundred and fifty years spread over fifteenth and first half of the sixteenth century of the Christian era corresponding to the 9th - 10th century Hijrah has contributed most significantly to the promotion of Persian language and literature over a vast area, including the Indian sub continent, Central Asia and Iran itself. In India it was this period that prepared firm and fertile ground for the burst of literary-cultural renaissance that swept over its land in the reign of that great mughal, Jalaluddin Mohammad Akbar and his successors.

Keeping in view the significance and importance of this period, the Institute of Persian Research is organizing a 3 day International Seminar to explore, discuss, and bring to light various aspects of the above-mentioned topic with the help of the following sub-topics.

Sub topics :

1. An overview of the literary- cultural ambience of the period.
2. Contribution of the Tughlaq and Lodi dynasties to history writing, tazkirah nawisi, Epistle writing in India.
 - i. Tarikh-i- Mubarakshahi, Tarikh-i- Mahmoodshahi, Tarikh-i- Nasiri etc
 - ii. Lataif-i- Ashrafi, Maktubat-i- Ashrafi, etc.
3. Translation into Persian of Sanskrit sources of Indic knowledge
 - i. Tibb-i- Sikandarshahi, Lahjat-i- Sikandarshahi, etc.
4. Sufi writings, writers and poets:
 - i. Jamali Kamboh, Mohammad Husaini Gisudraz, Jafar Makki, Abdul Quddus Gangohi, Shaikh Abdul Wahid Bilgrami,
 - ii. Siyarul Arifeen, Mira'tul Maa'ni, Bahrul Maa'ni, Jawame-ul-Kalim
5. Herat School : Blossoming of new styles, ideas and art :
 - i. *Khattati*
 - ii. poetic style
 - iii. Illumination of Manuscripts
 - vi. Painting: Mir Syed Ali, Khwaja Abdul Samad etc.
6. Patrons of the Herat School and their contribution:
 - i. Shah Hussain Bayqara
 - ii. Mir Ali Sher Navai: Majalis- al- Nafais
 - iii. Jami, Husain Waiz Kashefi : Nafhatul Uns, Anwar-i- Suhaili, Akhlaq-i- Mohsini
 - iv. Daulat Shah Samarqandi : Tazkira –al- Shoara
7. Babur – poet, scholar and patron of Literature and art.
8. Mughal Empire- a harbinger of change in poetry trends/ styles.
9. Emergence of Sabk-i- Hindi
10. Humayun's reign: Qasim kahi,
11. Contribution of Deccan to Persian language and literature:
 - i. Bahmanis : Mahmood Gawan,
 - ii. Qutubshahis :
 - iii. Adilshahis : Malik Qumi,
12. Bilingual poets of Deccan: Azari, Ushshaq, etc.
13. Role of Mahmood Ganwan in the promotion of Persian language and literature
14. The Safavi period :
 - i. Spread of Persian beyond Iraan : India, Mawaraunnahar (Transoxiana) present day Afghanistan etc.
 - ii. Histories, Tazkirahs, Laxicons, religious treatise etc : Zafarnama, Habib-al- Siyar, Rauzat-al-Safa, Tarikh-i- Rashidi, Tohfa-i- Sami, etc
 - iii. Religious poetry / prose : Mohtashim Kashani,
15. Persian Literature in regions like Bengal, Bihar, Awadh etc during this Period.

همایش بین‌المللی

شکوفای ادبیات فارسی در قرن ۱۵ و نیمه اول قرن ۱۶ میلادی

۲-۴ اسفند ۱۳۹۷ ش (۲۱-۲۳ فوریه ۲۰۱۹م)

مرکز تحقیقات فارسی، دانشگاه اسلامی علیگر- هند

قرن پانزدهم و نیمه اول قرن شانزدهم میلادی از لحاظ توسعه و گسترش زبان فارسی دارای اهمیت و ارزش خاصی می‌باشد. باوجویکه این دوره شاهد تغییرات سریع در سلسله‌های حکمرانان دولتی هند و ایران بود، اما این تغییرات سیاسی با خود تحولات در روند ادبی و فرهنگی آورد، مانند پدید آمدن سبک جدید، ژانرهای مختلف ادبی و غیره. در دوره مذکور از تغلییان و لودیان گرفته تا روی کار آمدن سلطنت مغول در هند و سلطنت صفویه در ایران و سلطنت مستقل مسلمانان در آسیای مرکزی و افغانستان کارهای بی‌شمار علمی و ادبی در زبان و ادب فارسی انجام داده شد.

در همین دوره بود که زبان و ادب فارسی در هند پائی خود را استوار کرد و در نتیجه آن در سراسر هند مرکزهای مستقلی مانند دکن، گجرات، جونپور، بدایون، لکنوتی بوجود آمدند. پادشاهان و حکمرانان این مراکز علاقه وافر به گسترش زبان و ادب فارسی نشان دادند و از شاعران و مورخان و نویسندگان فارسی‌گوی سرپرستی نمودند. بعد حمله تیمور نقاط دوردست کشور پهناور شاهان دهلی علم استقلال برافراشتند و بعضی ناحیه‌ها به دست سلسله‌های سلاطین مستقل مسلمان و راجه‌های هندوافتاد، ولی شهرهای حاکم‌نشین این ولایت مستقل همچنان مرکز ادب فارسی باقی مانده و حکمرانان این ولایات به شعر فارسی آن قدر علاقه داشتند که بعضی از شاهان و شاهزادگان و اعیان ولایات هند سعدی و حافظ شیرازی و جامی را به هند دعوت نمودند. در دوره مذکور علما و صوفیا، مورخان و نویسندگان مانند محمد حسینی گیسو دراز، جمالی کنبوه، عبدالقدوس گنگوهی، محمود گاوان، کامران میرزا، جوهر آفتابچی، گلبدن بیگم، عبد الرحیم خانخانان و غیره با تالیفات و تصنیفات خود شان خدمات شایسته‌ای به زبان و ادب فارسی نمودند. در عهد مذکور صنعت نقاشی و تصویری نیز با گونه و روش خاصه تکامل یافت، چون در این جاده نیز شاهان و امرای دور ه پشیمانانی زیاد ظاهر می‌نمودند.

سکندر لودی به زبان فارسی توجه خاصی داشت و خود به فارسی شعر می‌گفت. وی آگره را به جای دهلی پایتخت خود ساخت و اهالی محلی را برای آموختن زبان فارسی تشویق کرد. در عهد سکندر هندوها به خواندن و نوشتن خط فارسی که تا این زمان میان ایشان معمول نبود، پرداختند. تحت همین جو و محیط ادبی بود که وزیر دانشمند میان بهوه کتاب مهم طب را از زبان سانسکریت به فارسی ترجمه کرد که بنام طب سکندری یا معدن الشفای سکندر شاهی مشهور است. لهجات سکندر شاهی یحیی کابلی که در فن موسیقی می‌باشد هم ازین قبیل است.

در دوران حکومت تیموریان هرات تبدیل به مرکز علمی، ادبی و هنری شد و تحت حمایت شاهزادگان تیمور بایسنقر میرزا و سلطان حسین میرزا هنرمندان ایران تحول شگرفی در عرصه هنر مانند خطاطی، تذهیب نسخ خطی ایجاد کردند. این هنرها با خود بابر به هند آمد. بعدا هنگام بازگشت همایون از ایران تعداد زیادی از هنرمندان ایرانی به هند آمد و تاثیر فرهنگ ایرانی در شبه قاره گسترده‌تر شد. سبک جدید بنام سبک هندی در نثر و نظم فارسی راه یافت. شاه حسین بایقرا، امیر علی شیرنوازی جامی، فغانی و غیره از همین مکتب بودند. از همه مهمتر اینکه این دوره، دوره‌ای بود که برای آینده زمینه‌سازی کرد.

در دوره مزبور آثاری که توسط عارفان و عالمان و شاعران و نویسندگان به منصفه شهود آمدند مشتمل بر همه اصناف علمی، ادبی و شعری می باشد مانند تاریخ، تذکره، فرهنگ، دیوان شعرا، طب، موسیقی، معماری و غیره که عبارتند از: تاریخ مبارکشاهی، مآثر محمود شاهی، تاریخ ناصری، ظفرنامه، حبیب السیر، لطائف نامه فخری، روضة السلاطین، تذکره الوقعات، تذکره الشعرا، تحفه سامی، مرآة المعانی، سیر العارفین، بحرالمعانی، لطائف اشرفی، جوامع الکلم، و غیره.

هدف سمینار حاضر توسط زمینه های زیر نقد و بررسی ادبیات قرن ۱۵ و نیمه اول قرن ۱۶ میلادی و سنجش جهت های گوناگون و زوایای مختلف ادبیات دوره مزبور می باشد.

زیر محورهای همایش:

۱. سهم تغلقیان و لودیان در تاریخ نویسی، تذکره نویسی و مکتوب نویسی: تاریخ مبارکشاهی، مآثر محمود شاهی، تاریخ ناصری و..
۳. تراجم آثار سانسکریت به زبان فارسی: طب سکندر شاهی، لهجات سکندر شاهی و...
۴. آثار عرفانی / شعرا و نویسندگان عارف: جمالی دهلوی، محمد حسینی گیسو دراز، جعفر مکی، عبد القدوس گنگوهی و...
۵. نقد و بررسی سیرالعارفین، مرآت المعانی، بحرالمعانی، جوامع الکلم و...
۶. مکتب هرات: شکوفای افکار و اندیشه های نو، سبک و هنرهای جدید: خطاطی، سبک شعر، تذهیب نسخ خطی و ..
۷. حامیان مکتب هرات و سهم آنان: سلطان حسین بایقرا، امیر علی شیر نوایی، جامی، فغانی، واعظ کاشفی و..
۸. بابر: از حیث شاعر و نویسنده و مربی ادب و هنر: توزوک بابری
۹. سلطنت مغول: تحوّل سبک شعر: سبک هندی
۱۰. دوره همایون: رواج و گسترش فرهنگ و ادب ایران در هند: تذکره الوقعات و ..
۱۱. سهم منطقه دکن در پیشرفت ادبیات فارسی: بهمینان، قطب شاهیان و عادل شاهیان.
۱۲. شعرای ذو لسانین منطقه دکن:
۱۳. دوره صفویه: ظفرنامه، حبیب السیر، تاریخ رشیدی، روضة الصفا، تحفه سامی و ..
۱۴. نظم و نثر دینی و مذهبی: محتشم کاشانی و ..
۱۵. زبان و ادب فارسی در منطقه های مختلف هند: بنگال، بیهار، اوده، و غیره.